

Protocol tegen pesten

1. Inleiding

Alle kinderen hebben recht op een veilige schoolomgeving. Het is de verantwoordelijkheid van de school, leerlingen en ouders samen, dat iedereen zich prettig voelt en blijft voelen. In dit protocol beschrijven we hoe de school zorg draagt voor een veilige omgeving. In het protocol staat ook beschreven wat school, leerlingen en ouders kunnen doen als er sprake is van pestgedrag.

2. Preventie

2.1 De schoolregels

De school hanteert 10 school/gedragsregels. De regels worden regelmatig met de groep besproken. We verwachten van ouders dat zij thuis deze regels met hun kinderen doornemen en onderschrijven.

- 1) We gaan op een positieve manier met elkaar om.
- 2) We zorgen er voor dat iedereen zich goed blijft voelen.
- 3) We noemen elkaar bij de voornaam.
- 4) Ons taalgebruik is netjes.
- 5) We lopen rustig door het schoolgebouw
- 6) We gaan zorgvuldig om met spullen van school en elkaar.
- 7) Als iemand tegen mij zegt: "Stop, hou op!", dan stop ik meteen.
- 8) Als we boos worden nemen we eerst een time-out en daarna praten we samen.
- 9) Bij problemen gaan we in gesprek, totdat we het samen opgelost hebben.
- 10) Als we een probleem samen niet op kunnen lossen, vragen we hulp een leerkracht of andere volwassene.

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels. Groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

2.2 De Kanjermethode

Montessorischool-Zuid maakt gebruik van een methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling: De Kanjertraining. De methode richt zich op het aanleren van gewenst gedrag. De Kanjertraining bestaat uit een serie lessen met bijbehorende oefeningen om de sfeer in de klas goed te houden (*preventief*) of te verbeteren (*curatief*). De Kanjertraining is een volwaardige methode voor het basis- en voortgezet onderwijs en streeft de volgende doelen na:

- Het bevorderen van vertrouwen en veiligheid in de klas.
- Het versterken van de sociale vaardigheden bij leerlingen.
- Beheersing van verschillende oplossingsstrategieën bij pesten en andere conflicten.

- Bewustwording van de eigenheid bij leerlingen.
- Leren om verantwoordelijkheid te nemen.
- Het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.

De kanjertraining gaat uit van 5 gedragsregels. Deze regels hangen zichtbaar in de klas:

- Niemand speelt de baas,
- Niemand doet zielig
- We lachen elkaar niet uit
- We helpen elkaar
- We vertrouwen elkaar

In alle groepen worden kanjerlessen gegeven. Alle medewerkers hebben de kanjertraining gevolgd. Iedereen binnen de school hanteert dezelfde aanpak en dezelfde woorden in ongewenste situaties. We hanteren het volgende stappenplan:

- Zeg dat je het niet leuk vindt
- Gaat het door?
- Ga iets anders doen.
- Stap naar je vriend(in) of je vriend(in) stapt naar jou.
- Gaat het door?
- Ga naar de leerkracht. Die grijpt in.

Met behulp van het leerlingvolgsysteem van de kanjermethode, volgen we de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen in groep 3 t/m 8. In groep 1/2 gebruiken we de Pravoo methode.

De kanjertraining is een door het OCW goedgekeurde lesmethode met een effectief bewezen anti pestprogramma.

2.3 Voorbeeld gedrag leerkrachten en ouders

Het voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten en ouders horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

2.4 Pesten of plagen?

Ondanks ons veilige schoolklimaat, moeten we er toch vanuit gaan dat ook bij ons niet ieder kind zich prettig en veilig voelt. Onder pestgedrag verstaan we zowel pesten als plagen. Plagen gebeurt eenmalig, meestal openlijk en voor de grap. Bij pesten gaat het om stiekem steeds terugkerend negatief gedrag, waarbij de dader de intentie heeft de ander te schaden. Er is meestal een verschil in macht tussen dader en slachtoffer. Het verschil tussen plagen en pesten is niet altijd duidelijk, verschillen zijn o.a.:

Plagen	Pesten
Geen sprake van machtsverschil.	Wel sprake van machtsverschil: pesters en meelopers stellen zich boven de gepeste
Het duurt niet voort; vaak een incident	Is herhaaldelijk, duurt voort.
Geplaagde kan makkelijk iets terugzeggen.	Gepeste kind durft niets terug te doen.
Geen invloed op onderlinge relaties.	Relaties in de groep verslechteren.
Vaak zichtbaar; met een volwassene direct op te lossen.	Vaak niet zichtbaar; moeilijk om grip op te krijgen.

Een klacht van een kind wordt behandeld als pesten, ook als er verschil in perceptie is.

2.5. Signalen

Omdat de leerkracht een belangrijk verschil kan maken wanneer er meteen aandacht is voor pestgedrag, is het van belang dat kinderen en ouders (ook als het niet het eigen kind betreft) naar de leerkracht toe gaan, zodra zij signalen zien die zouden kunnen duiden op pestgedrag. Er zijn niet altijd zichtbare uitingen van pestgedrag. Daarom moeten ouders en leerkrachten extra alert zijn. Signalen die op pestgedrag zouden kunnen duiden zijn o.a.:

- Niet meer graag naar school gaan, of een onlogische route kiezen
- Niet meer met vriendjes of vriendinnetjes spelen
- Onrustig slapen met slechte dromen en/of bedplassen
- Geld vragen of stelen van familie
- Verslechterende schoolresultaten tonen
- Klagen over psychosomatische verschijnselen (hoofdpijn, buikpijn etc.)
- Groepsactiviteiten willen vermijden zoals pauzes, overblijven, sporten, schoolreisjes/excursies.

2.6 Toezicht

Een onderdeel van pestpreventie is het gezamenlijk toezicht houden in gemeenschappelijke ruimtes als hal, schoolplein en toiletten. Alle medewerkers op school waarschuwen leerlingen om incidenten te voorkomen en complimenteren leerlingen die op de juiste wijze reageren. Iedereen reageert consequent op meldingen van ongewenst/ pest gedrag. Medewerkers houden elkaar op de hoogte van incidenten en/of risico's op incidenten.

3 Protocol tegen pesten

Mocht vastgesteld zijn dat er sprake is van pesten dan hanteert Montessorischool-Zuid dit protocol. Het protocol heeft tot doel vervelende gevolgen te verminderen voor zowel gepeste als pestende kinderen, als ook voor de rest van de groep. Het protocol richt zich op vijf partijen die bij een pestsituatie betrokken zijn:

1. De gepeste
2. De pester
3. De groep
4. De leerkracht(en)
5. De ouders/verzorgers.

Onze manier van werken is als volgt:

- Leerkracht, kinderen en ouders werken samen aan een goede oplossing van het probleem.
- Van de gesprekken wordt een verslag gemaakt; zie bijlage 1.
- De afspraken worden door kind, ouders en school ondertekend en in het kinddossier bewaard.
- De afspraken bevatten consequenties voor de pester.
- Binnen een afgesproken periode vindt er minimaal twee keer een evaluatie plaats.
- Bij blijvend probleemgedrag wordt er door school doorverwezen naar externen.
- Na incidenten begeleiden leerkrachten de leerlingen en belonen zij ze voor het tonen van gewenst gedrag.
- Er worden specifieke instructies en waarschuwingen vooraf gegeven om te voorkomen dat pestgedrag beloond wordt door slachtoffers of omstanders.

3.1 Digitaal protocol

De school beschikt tevens over een protocol hoe om te gaan met internet. In bijlage 2 staat beschreven welke regels er gelden en wat we van de leerlingen verwachten. Dit protocol wordt aan het begin van elk schooljaar klassikaal besproken en ondertekend door alle leerlingen vanaf groep 5.

3.2 Plan van aanpak bij pestgedrag

In de volgende paragraaf staat een overzicht van concrete handelingen die aangeven wat je kunt doen in het geval van een pestsituatie.

Een kind wordt gepest (ouder)

- Neem je kind serieus en praat met je kind.
- Praat met de leerkracht van je kind. Zij pakt het probleem aan.
- Kom je er niet uit, praat met de contact/ interne vertrouwenspersoon in de school.
- Praat eventueel met de directie.

- Zoek eventueel hulp buiten school, de contact/ interne vertrouwenspersoon kan je daarbij helpen.
- Leer je kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Meld het pesten ook als je het bij een ander dan je eigen kind ziet gebeuren.

Je kind pest (ouder)

- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pestgedrag te komen.
- Maak je kind duidelijk dat je achter de aanpak van de school staat.
- Corrigeer ongewenst gedrag van je kind en prijs gewenst gedrag.
- Leer je kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Afhankelijk van aard en ernst van het pesten kun je dit bespreken met leerkracht, intern begeleider of directie.
- Zoek eventueel hulp buiten school, de contactpersoon kan je daarbij helpen.

Jij pest (kind)

- Stop het pesten! Vandaag nog. Begin met je excuses te maken tegen het kind dat jij pest.
- Denk na over het verschil tussen pesten en plagen. Wanneer ga je te ver en kwets je iemand?
- Bedenk dat het niet stoer is om te pesten, maar gemeen.

Jij wordt gepest (kind)

- Zeg "Stop hou op!" en loop door.
- Houdt het niet op, praat erover met iemand die je vertrouwt: je ouders, je leerkracht, de vertrouwenspersoon, de directie.
- Luistert je leerkracht niet of niet genoeg naar je, ga dan naar de intern begeleider.
- Je kunt praten met de Kindertelefoon (0800-0432) of de onderwijstelefoon (0800-1608). Of je kunt kijken op www.pestweb.nl

Een ander kind wordt gepest (kind)

- Zeg "Stop hou op" en loop door.
- Doe niet mee met de pester om stoer te lijken.
- Doe niet mee omdat de pester je vriend(in) is.
- Praat met de leerkracht of een andere volwassene (bijv. je ouders).

Wat doe je in het geval dat:

Iemand uit de klas wordt gepest (leerkracht)

- Schenk aandacht aan incidenten (ook aan kleine). Stel niet uit en ga serieus met de signalen om, ook al is er verschil in beleving en/of perceptie.
- Vraag bij klachten over pesten na of de afspraken *Stop hou op*, en *Loop door* zijn toegepast.
- Bespreek oplossingen en de gewenste situatie met de betrokken kinderen.
- Maak na één onvoldoende werkende oplossingspoging een afspraak met de ouders van betrokken kinderen om over de situatie te spreken en registreer vanaf dat moment.
- Bewaar het registratieformulier in de HGW map.
- Kanjerinterventie in de klas; er wordt met de hele klas gesproken over de situatie en hoe dit met elkaar gestopt kan worden.
- Schakel, indien nodig, de hulp in van de intern begeleider en/of directie.
- Laat afspraken ondertekenen door kinderen, ouders en teken zelf ook.
- Evaluer minimaal twee keer met ouders van alle betrokken kinderen en kinderen hoe het gaat.
- Houd extra toezicht bij het verlaten en binnenkomen van de lokalen en in vrije situaties.

Iemand op school wordt gepest (leerkracht van andere klas)

- Ga serieus met signalen om, negeer de signalen niet, stel niet uit maar grijp in.
- Vraag bij klachten over pesten na of de afspraken *Stop hou op*, en *Loop door* zijn toegepast.
- Praat met en luister naar de betrokken kinderen.
- Schakel de betrokken leerkracht in.

Iemand op school wordt gepest (intern begeleider)

- Sta leerkrachten bij als daarom wordt gevraagd.
- Praat, op verzoek, met betrokken ouders en kinderen.
- Verwijs naar hulpgevende instellingen, boekjes, websites etc..

Iemand op school wordt gepest (directie)

- Houd het overzicht of er alleen gepest wordt in een bepaalde klas, of daarbuiten (schoolplein, gym, overblijf, activiteiten) en kijk klassenbreed.
- Sta teamleden gevraagd en ongevraagd bij.
- Houd in de gaten of schorsing of verwijdering nodig is.
- Zet het onderwerp pesten vast op de agenda van de teamvergadering.
- Evaluer of de preventieactiviteiten voldoende zijn.
- Zorg voor scholing van de leerkrachten.

4. Vertrouwenspersoon en klachtenregeling

Wanneer de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert of wanneer hetzelfde kind regelmatig bij verschillende pestincidenten betrokken is, kan inschakeling van een vertrouwenspersoon worden overwogen. De vertrouwenspersoon is het eerste aanspreekpunt als het gaat om onveilige en ongewenste situaties op school. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en advies uitbrengen.

Montessorischool-zuid heeft een klachtenregeling en een intern en extern vertrouwenspersoon. De klachtenregeling beoogt een zorgvuldige behandeling van klachten en is bij iedereen bekend.

5. Uiterste consequenties

Als het ongewenste gedrag, ondanks inspanningen van school en ouders, blijft voortduren, kan sprake zijn van de volgende uiterste consequenties:

- overplaatsing (al dan niet tijdelijk) naar een andere groep
- schorsing of verwijdering van school (zie protocol schorsing en verwijdering).